

1. ВИВІТРЮВАННЯ, ГРУНТОУТВОРЮЮЧА ПОРОДА І МІНЕРАЛЬНА ЧАСТИНА ГРУНТУ

б) ґрунтоутворюючі породи та їх категорії

Продовження: Фактори ґрунтоутворення

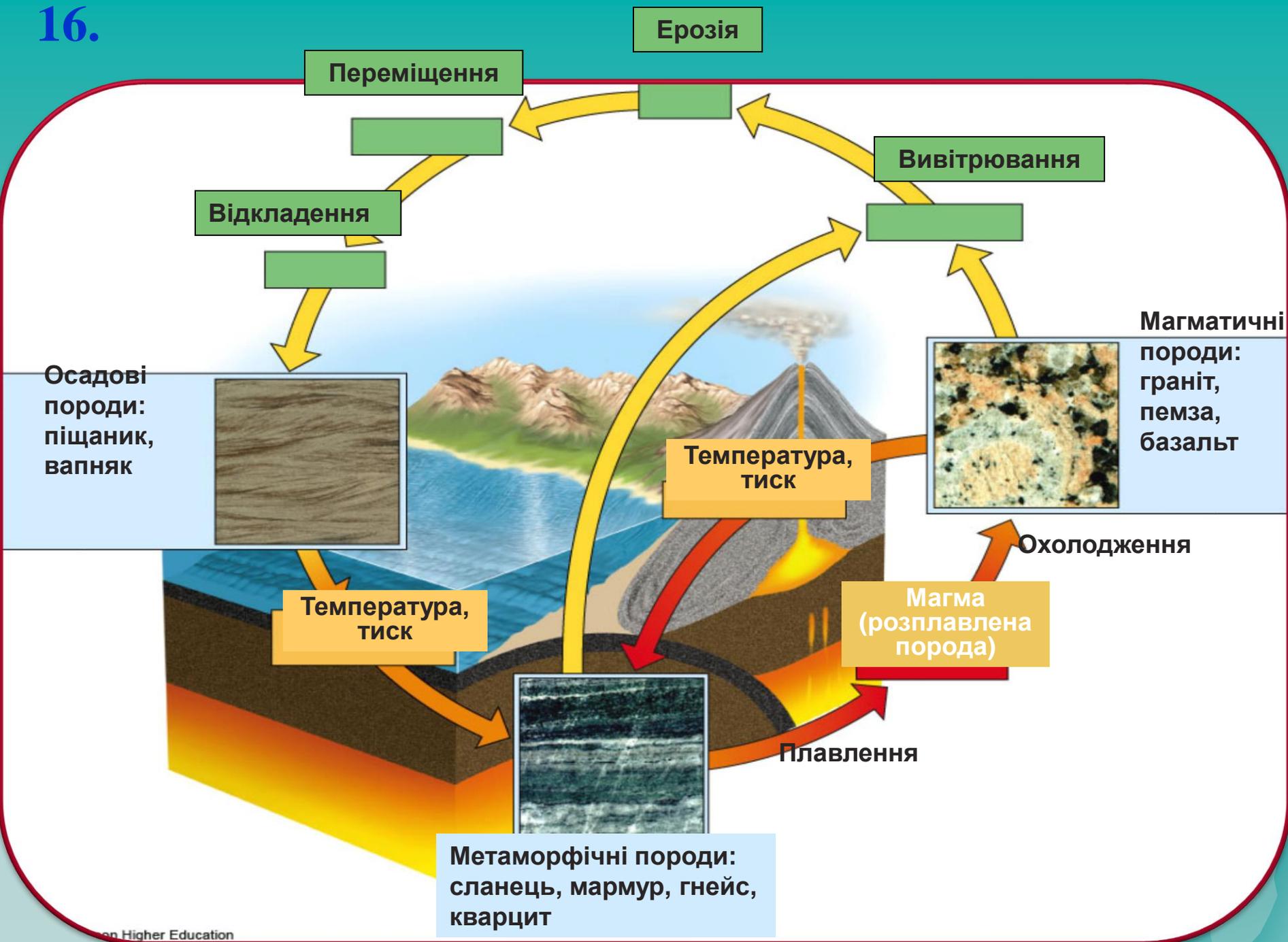
15. Грунтоутворюючі породи та їх категорії

Гірська порода, з якої утворюється ґрунт, називається материнською і в більшості випадків знаходиться під профілем ґрунту

Материнська порода

Підстилаюча порода

17. Магматичні (вивержені) породи, продукти затвердіння та кристалізації природних силікатних розплавів МАГМ

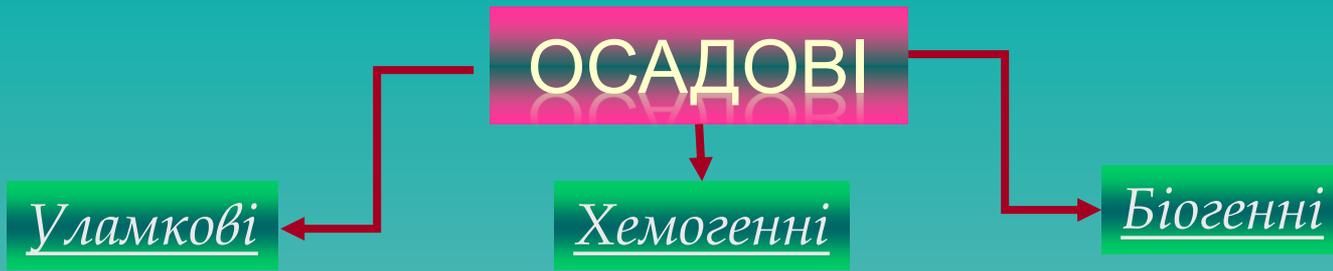
- складають 96% літосфери
- іноді зустрічаються як ґрунтоутворюючі породи (Крим, Кавказ)

Метаморфічні породи - вторинні масивно-кристалічні породи, які утворилися в надрах Землі в результаті змін магматичних або осадових порід без розплавлювання

- сланці, гнейси, кварцити, мармури.
- у ґрунтоутворенні мають невелике значення.

Осадові породи - утворилися на поверхні суші та на дні водойм за рахунок продуктів руйнування масивно-кристалічних порід і залишків організмів, їхнього переносу й перевідкладення

18.

продукти механічного вивітрювання гірських порід різного розміру (наноси галечників, щебенів, гравію, піщані, суглинкові та глинисті відклади)

випадають із вод океанів, морів, озер та інших басейнів (вапняки, гіпси, соляні відклади)

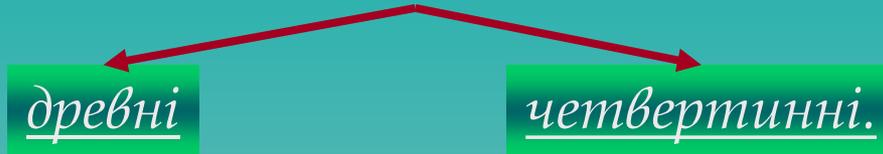

утворилися за участі організмів (деякі вапняки, трепел (скупчення кремнієвих панцирів діатомових водоростей), органічний мул (сапропель), торф, лігніти і т.ін)

19.

Осадкові породи за віком

Древні осадові
породи

+

Масивно-кристалічні
породи

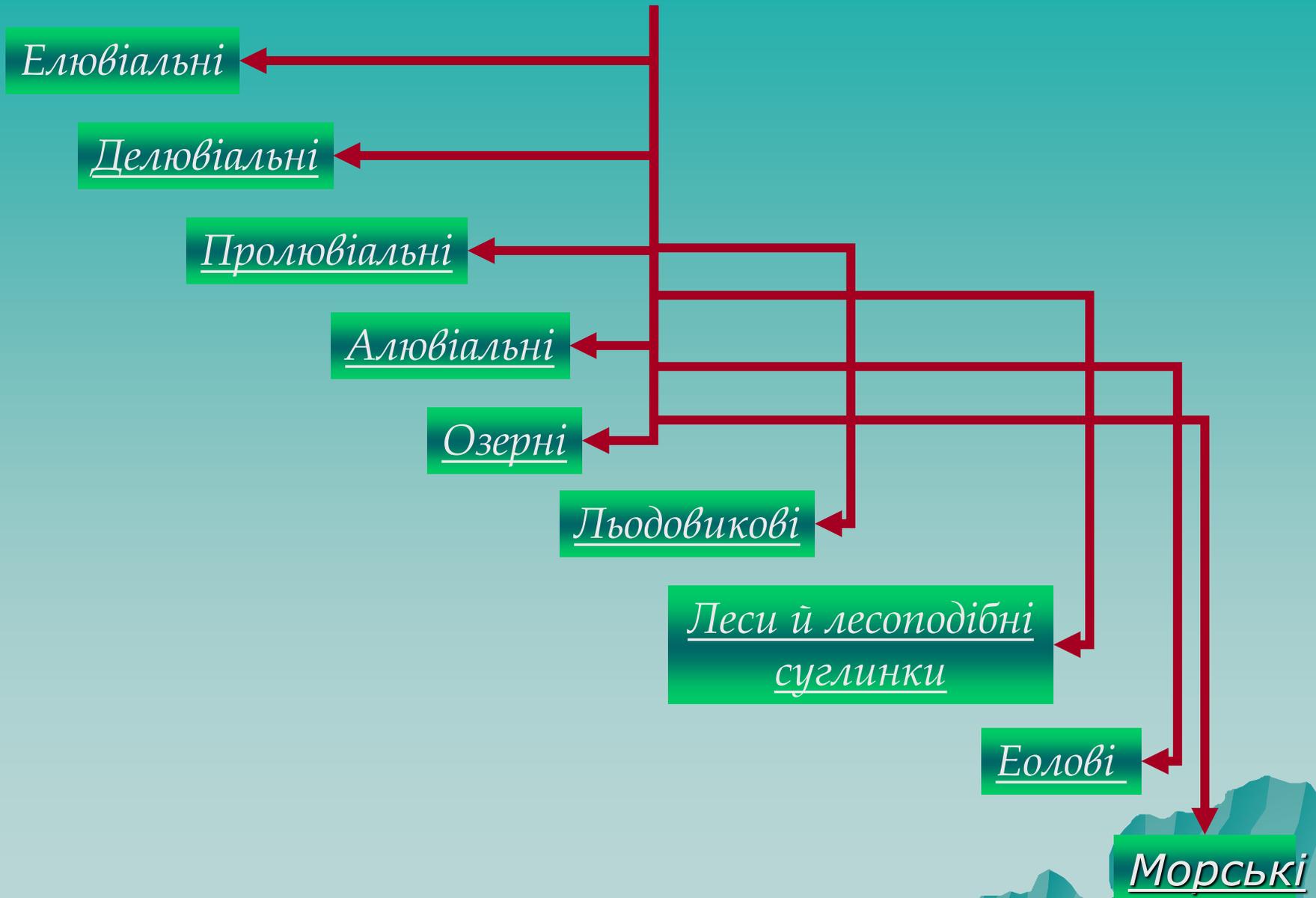
=

дочетвертинні (корінні)

20.

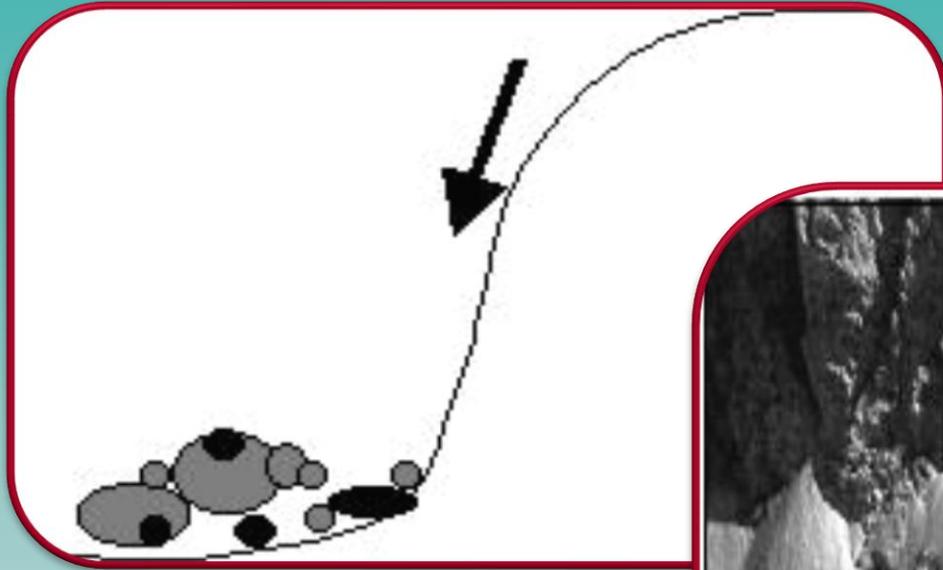
За генезисом

21. Елювіальні породи (*елювій*) продукти вивітрювання вихідних гірських порід, які залягають на місці їх утворення

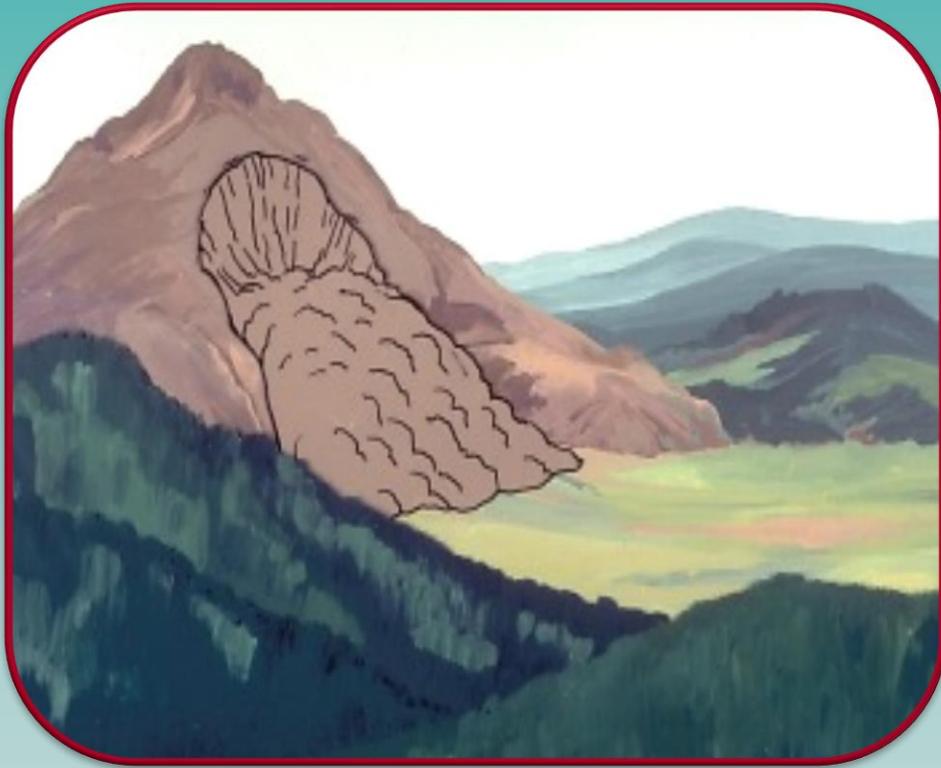
22. Делювіальні відклади (делювій) – утворилися в нижніх частинах схилів унаслідок змиву дощовими й сніговими водами продуктів руйнування порід із верхніх частин цих схилів і вододілів

Делювій.

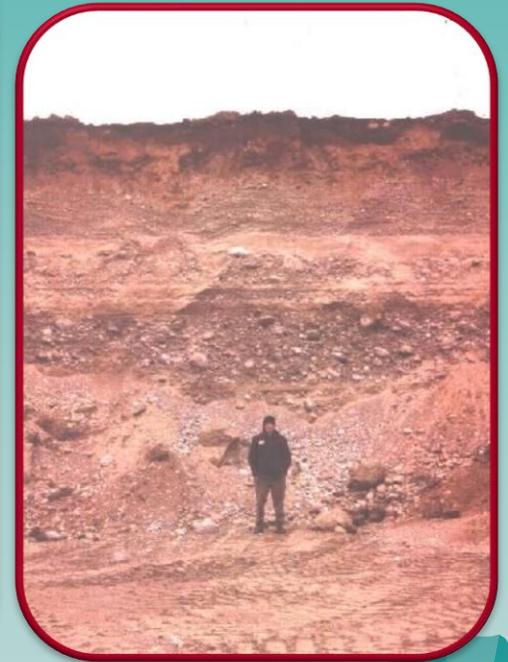
23. Пролювіальні відклади утворюються в гірських областях тимчасовими потоками (селями)

біля підніжжя гір, у міжгірних долинах, в устях річкових долин

24. Алювіальні відклади (*алювій*) - осадки, що відкладаються з річкових вод

Поділяється на сучасний і стародавній

25. Озерні відклади заповнюють зниження давнього рельєфу

26. Морські відклади – донні відклади морів, які в результаті морської трансгресії опинилися на поверхні суші

- високий вміст солей
- містять біогенний вапняк, черепашник, крейду
- фліш - порода, утворена в глибоких геосинклінальних морських басейнах із характерним ритмічним чергуванням шарів піщаників, аргілітів, алевролітів, мергелів, вапняків

27. Еолові відклади - результат діяльності вітру

28. Льодовикові (моренні) – породи утворення яких пов'язано з діяльністю льодовика

29. Флювіогляціальні (водно-льодовикові) – утворенні тимчасовими водними потоками, що виникли у період танення льодовика

- за гранскладом переважно піщані й піщано-галечникові
- утворюють зандрові поля

30. Покривні суглинки – відклади мілководних прильодовикових розливів талих вод

- Жовто-буре або бурувато-палеве забарвлення
- М'якість, бархатистість на дотик, зумовлена пилуватістю
- Середні та важкі суглинки

31. КОЛЮВІЙ

Утворився в
результаті
переміщення
по схилу під
впливом сили
гравітації

32. Леси і лесовидні суглинки льодовикові (моренні) – породи утворення яких пов'язано з діяльністю льодовика

- Існують дві гіпотези походження – еолова й флювіогляціальна
- палеве або бурувато-палеве забарвлення
- пухке складення
- борошністість на дотик
- карбонатність
- пористість – 45-50%.

ГЕНЕТИЧНІ ТИПИ ВІДКЛАДІВ

- 1 Алювіальні (піски, суглинки, супіски, галечники)
- 2 Морські, лиманно-морські та дельтові (мули, піски)
- 3 Елювіально-делювіальні (леси, лесоподібні та щебенисто-суглинисті породи)
- 4 Еолово-делювіальні (леси та лесоподібні породи)
- 5 Льодовикові та воднольодовикові (валунні супіски, піски з грубоуламковим матеріалом, суглинки, супіски)
- Нерозчленовані:
- 6 Алювіальні та алювіально-пролювіальні (піски, суглинки, галечники)
- 7 Еолово-делювіально-пролювіальні (леси та лесоподібні породи)
- 8 Елювіально-делювіальні (леси та лесоподібні породи)
- 9 Делювіальні (суглинки щебенисті)
- 10 Елювіально-делювіальні та обвально-осипні утворення (щебенисто-суглинисті породи)
- Алювіальні відклади нерозчленованих антропогенних терас (леси та лесоподібні породи)

— Межа поширення льоду

30° на схід від Грінвіча 32° 34° 36°